

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS IR PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS

SUTARTIS DĖL ABIPUSIO INVESTICIJŲ SKATINIMO IR APSAUGOS

Lietuvos Respublika ir Portugalijos Respublika, toliau vadinamos „Susitariančiosiomis Šalimis“,

- norėdamos suaktyvinti dviejų valstybių ekonominį bendradarbiavimą,

- ketindamos lygiateisiais ir abipusiškai naudingais pagrindais skatinti ir sukurti vienos Susitariančiosios Šalies investitoriams palankias investicijų sąlygas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje,

- pripažindamos, kad pagal šią Sutartį abipusis investicijų skatinimas ir apsauga skatina verslo iniciatyvą,

s u s i t a r è:

1 straipsnis

Sąvokos

Šios Sutarties tikslais:

1. Sąvoka „investicija“ reiškia bet kurios rūšies turtą, investuotą vienos Susitariančiosios Šalies investitoriaus kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje pagal pastarosios Susitariančiosios Šalies įstatymus ir teisės aktus, įskaitant ypač, nors ne išimtinai:

a) kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą bei bet kurias kitas teises *in rem*, tokias kaip hipoteka, turto sulaikymas, užstatas ir panašios teisės;

b) akcijas, obligacijas ir kitokias dalyvavimo bendrovėse formas;

c) pretenzijas į pinigus arba į bet kokią ekonominę vertę turinčią veiklą;

d) intelektinės nuosavybės teises, tokias kaip autorinės teisės, patentai, pramoniniai pavyzdžiai ir modeliai, prekių ženklai, prekių vardai, prekybos ir verslo paslaptys, techniniai procesai, know-how, goodwill;

e) įstatymais suteiktas koncesijas, remiantis kontraktais ar valstybinio organo administraciniais aktais, įskaitant koncesijas gamtinių išteklių paieškai, tyrinėjimui ir naudojimui.

Bet koks investuoto turto formos pakeitimas neturi įtakos investicijos kaip tokios traktavimui su sąlyga, kad tas pakeitimas neprieštarauja atitinkamos Susitariančiosios Šalies įstatymams ir teisės aktams.

2. Sąvoka „pajamos“ reiškia iš investicijų gautas sumas ir ypač, nors ne išimtinai, apima pelną, dividendus, palūkanas, autorinius honorarus arba kitas su investicijomis susijusias pajamas, įskaitant techninės pagalbos užmokestį.

Pajamos iš investicijų bei perinvestavimo apsaugomos taip pat kaip ir pačios investicijos.

3. Sąvoka „investitorius“ reiškia:

a) fizinį asmenį, turintį vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietybę, pagal jos įstatymus, ir

b) juridinį asmenį, įskaitant korporacijas, komercines bendroves ar kitas bendroves ar asociacijas, kurių pagrindinė buveinė ir didelė veiklos dalis yra vykdoma bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių teritorijose ir kurios įsteigtos pagal atitinkamos Susitariančiosios Šalies įstatymus.

4. Sąvoka „teritorija“ reiškia kiekvienos iš Susitariančiųjų Šalių teritoriją, įskaitant teritorinę jūrą ir jūrinius ar povandeninius plotus, kuriuose pagal tarptautinę teisę Susitariančiosios Šalys gali naudotis jūros dugno, žemės gelmių ir gamtinių išteklių tyrinėjimo, eksploatacijos ir apsaugos teisėmis.

2 straipsnis

Investicijų skatinimas ir apsauga

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis skatina, kiek įmanoma, kitos Susitariančiosios Šalies investitorių investicijas, atliktas savo teritorijoje, ir priima tokias investicijas pagal savo įstatymus ir teisės aktus. Ji bet kuriuo atveju traktuoja tokias investicijas sąžiningai ir lygiaverčiai.

2. Kiekvienos Susitariančiosios Šalies investitorių investicijoms bus suteikta visiška apsauga ir saugumas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje.

Nė viena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje netrukdo nepagrįstomis, savavališkomis ar diskriminacinėmis priemonėmis kitos Susitariančiosios Šalies investitoriams valdyti, palaikyti, naudoti, pasinaudoti ar disponuoti investicijomis.

3 straipsnis

Nacionalinis ir didžiausio palankumo režimas

1. Vienos Susitariančiosios Šalies investitorių investicijos, atliktos kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, bus traktuojamos sąžiningai bei lygiaverčiai ir ne mažiau palankiai, negu pastaroji Susitariančioji Šalis traktuoja savo investitorių investicijas ar bet kurios trečiosios valstybės investitorių investicijas.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis traktuos kitos Susitariančiosios Šalies investitorius, kiek tai susiję su jų investicijų valdymu, naudojimu, pasinaudojimu ar disponavimu, sąžiningai ir lygiaverčiai ir ne mažiau palankiai, negu pastaroji Susitariančioji Šalis traktuoja savo investitorius arba bet kurios trečiosios valstybės investitorius.

3. Šio straipsnio nuostatos nesudaromos taip, kad viena Susitariančioji Šalis privalėtų taikyti kitos Susitariančiosios Šalies investitoriams palankumą, lengvatas ar privilegijas tokias pat, kaip pirmoji Susitariančioji Šalis teikia dėl:

a) bet kokios esamos ar būsimos laisvos prekybos zonos, muitų sąjungos, bendros rinkos ar kitų panašių tarptautinių susitarimų, įskaitant ir kitas regioninio ekonominio bendradarbiavimo formas, kuriose dalyvauja ar dalyvaus viena iš Susitariančiųjų Šalių, ir

b) bet kokio tarptautinio susitarimo, visiškai ar iš dalies susijusio su apmokestinimu.

4 straipsnis **Ekspropriacija**

1. Nė viena iš Susitariančiųjų Šalių neeksproprijuoja, nenacionalizuoja ar nesiima panašių priemonių (toliau vadinama „ekspropriacija“) savo teritorijoje prieš kitos Susitariančiosios Šalies investitorių investicijas, išskyrus kai:

a) tokia ekspropriacija atliekama įstatymų nustatyta tvarka visuomenės poreikiams;

b) tokia ekspropriacija yra nediskriminacinė;

c) yra suteikiama nedelsiama, atitinkama ir veiksminga kompensacija.

2. Tokia kompensacija atitinka eksproprijuotų investicijų rinkos vertę, buvusią prieš pat ekspropriaciją arba kai taikoma ekspropriacija tapo viešai žinoma, priklausomai nuo to, kas įvyko anksčiau. Kompensacija yra išmokama be nepagrįsto delsimo ir apima palūkanas, apskaičiuotas pagal LIBOR kursą, nuo nusavinimo iki apmokėjimo datos. Kompensacija yra veiksmingai realizuojama ir laisvai pervedama.

3. Investitoriai, kurių investicijos eksproprijuojamos, turi teisę pagal eksproprijuojančios Susitariančiosios Šalies įstatymus į neatidėliotiną tos pačios Susitariančiosios Šalies teisminės ar kitos kompetentingos institucijos atliekamą peržiūrą, kad būtų nustatyta, ar tokia ekspropriacija ir jo investicijos įvertinimas atitinka šio straipsnio principus.

5 straipsnis **Nuostolių kompensacija**

Bet kurios Susitariančiosios Šalies investitoriai, kurių investicijos patiria nuostolius kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje dėl karo, ypatingosios padėties įvedimo, sukilimo, maišto, ginkluoto konflikto, revoliucijos ar kitų panašių įvykių, yra traktuojami kitos Susitariančiosios Šalies ne mažiau palankiai, negu pastaroji Susitariančioji Šalis traktuoja savo investitorius ar bet kurios trečiosios valstybės investitorius, priklausomai nuo to, kuris traktavimas yra palankesnis, kai kalbama apie restituciją, nuostolių atlyginimą, kompensaciją ar kitą vertinimą. Bet koks atlyginimas, išmokėtas pagal šį straipsnį, yra atliekamas be nepagrįsto delsimo ir yra laisvai pervedamas konvertuojama valiuta.

6 straipsnis **Pervedimai**

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis, remdamasi savo įstatymais, užtikrina kitos Susitariančiosios Šalies investitoriams laisvą pervedimą sumų, ypač, nors ne išimtinai, susijusių su jų investicijomis:

a) kapitalo bei papildomų sumų, reikalingų investicijoms palaikyti ar plėsti;

b) pajamų, apibrėžtų šios Sutarties 1 straipsnio 2 paragrafe;

c) lėšų, skirtų reguliariai gaunamoms ir dokumentais įformintoms, su investicijomis tiesiogiai susijusioms paskoloms apmokėti;

d) įplaukų, gautų pardavus ar visiškai arba iš dalies likvidavus investicijas;

e) bet kokių kompensacijų ar kitų atlyginimų, nurodytų šios Sutarties 4 ir 5 straipsniuose; arba

f) bet kokių išankstinių mokėjimų, kurie gali būti atlikti investitoriaus vardu pagal šios Sutarties 7 straipsnį;

g) vienos Susitariančiosios Šalies piliečių, kuriems yra leista dirbti ryšium su investicijomis kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, uždarbio.

2. Pervedimai, numatyti šiame straipsnyje, yra atliekami be nepagrįsto delsimo konvertuojama valiuta pagal valiutos keitimo kursą, taikomą pervedimo dieną.

7 straipsnis

Subrogacija

Jeigu viena iš Susitariančiųjų Šalių ar jos įgaliota įstaiga apmoka vienam iš savo investitorių pagal garantiją, kurią buvo suteikusi kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje esančiai investicijai, pirmajai Susitariančiajai Šaliai subrogacijos būdu pereina šio investitoriaus teisės ir pretenzijos, ir pastaroji gali jomis naudotis tokiu pat lygiu ir sąlygomis kaip pirminis savininkas.

8 straipsnis

Ginčai tarp Susitariančiųjų Šalių

1. Ginčai tarp Susitariančiųjų Šalių dėl šios Sutarties aiškinimo ar taikymo, kiek tai įmanoma, sprendžiami derybomis diplomatiniais kanalais.

2. Jeigu Susitariančiosios Šalys negali taip susitarti per šešis (6) mėnesius nuo derybų pradžios, tai ginčas, bet kuriai Susitariančiajai Šaliai paprašius, perduodamas spręsti arbitražo teismui pagal šio straipsnio nuostatas.

3. Arbitražo teismas sudaromas *ad hoc* pagrindu tokiu būdu: kiekviena Susitariančioji Šalis paskiria po vieną narį ir šie du nariai pasiūlo trečiosios valstybės pilietį, kurį abi Susitariančiosios Šalys paskiria arbitražo teismo pirmininku. Arbitražo teismo nariai paskiriami per du (2) mėnesius, o pirmininkas paskiriamas per tris (3) mėnesius nuo datos, kai viena iš Susitariančiųjų Šalių praneša kitai Susitariančiajai Šaliai, kad ji nori perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui.

4. Jeigu nesilaikoma terminų, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, bet kuri Susitariančioji Šalis gali, nesant kito susitarimo, prašyti Tarptautinio Teismo Prezidentą atlikti reikiamus paskyrimus. Jeigu Prezidentas negali atlikti minėtos funkcijos arba yra vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietis, atlikti reikalingus paskyrimus prašoma Tarptautinio Teismo Viceprezidento.

Jeigu Viceprezidentas taip pat yra vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietis arba jis negali atlikti nurodytų paskyrimų dėl kitų priežasčių, tai paskyrimus atlieka tolesnis pagal vyresniškumą Tarptautinio Teismo narys, kuris nėra kurios nors iš Susitariančiųjų Šalių pilietis.

5. Arbitražo teismo pirmininku turi būti trečiosios valstybės, su kuria abi Susitariančiosios Šalys palaiko diplomatinis santykius, pilietis.

6. Arbitražo teismas sprendimus priima balsų dauguma. Arbitražo teismo sprendimai yra galutiniai ir privalomi abiem Susitariančiosioms Šalims. Kiekviena Susitariančioji Šalis apmoka savo nario ir jos atstovų arbitražo procese išlaidas. Arbitražo teismo pirmininko ir bet kokias kitas išlaidas abi Susitariančiosios Šalys dengia po lygiai. Tačiau arbitražo teismas gali nuspręsti kitaip dėl išlaidų paskirstymo. Visais kitais atžvilgiais arbitražo teismas pats nustato savo darbo tvarką.

9 straipsnis

Ginčai tarp Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investitoriaus

1. Bet koks ginčas, galintis kilti tarp vienos Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investitoriaus dėl šio investitoriaus investicijos pirmosios Susitariančiosios Šalies teritorijoje, sprendžiamas draugiškai derybų keliu.

2. Jei tokio ginčo negalima išspręsti per šešis (6) mėnesius nuo prašymo išspręsti ginčą gavimo datos, tai atitinkamas investitorius gali perduoti ginčą:

a) spręsti Susitariančiosios Šalies kompetentingam teismui; arba

b) spręsti Tarptautiniam investicinių ginčų sprendimo centrui (ISCID), įsteigtam pagal Konvenciją dėl investicinių ginčų tarp atskirų valstybių ir kitų valstybių piliečių sprendimo, atvirą pasirašymui nuo 1965 m. kovo 18 d., Vašingtone, sutaikymo ar arbitražo būdu; arba

c) *ad hoc* arbitražo teismui, sudaromam pagal 1976 m. priimtas Jungtinių Tautų tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) arbitražo taisykles.

3. Nė viena Susitariančioji Šalis nesprenžia diplomatiniais kanalais ginčo, kuris buvo perduotas spręsti arbitražui iki jo proceso pasibaigimo ir kol Susitariančioji Šalis nevykdo ar nesilaiko Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro sprendimo.

4. Arbitražo sprendimas bus galutinis ir privalomas abiem ginčo šalims. Kiekviena Susitariančioji Šalis vykdys sprendimus pagal savo įstatymus ir pagal 1958 m. Jungtinių Tautų konvenciją dėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo (Niujorko konvencija).

10 straipsnis

Kitų taisyklių taikymas

Jeigu bet kurios Susitariančiosios Šalies įstatymų nuostatos arba įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę, galiojantys dabar ar priimti vėliau tarp Susitariančiųjų Šalių, šalia šios Sutarties numato taisykles, bendras ar konkrečias, kurios suteikia kitos Susitariančiosios Šalies investicijoms palankesnę traktavimą, negu yra suteiktas pagal šią Sutartį, tai bus taikomos tos nuostatos, kiek jos yra palankesnės, nei numatyta šioje Sutartyje.

11 straipsnis Sutarties taikymas

Ši Sutartis taikoma visoms investicijoms, kurias vienos Susitariančiosios Šalies investitoriai atliko kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje pagal atitinkamas įstatymų nuostatas prieš ir taip pat po šios Sutarties įsigaliojimo, bet netaikoma jokiems ginčams dėl investicijų, iškilusiems prieš jos įsigaliojimą.

12 straipsnis Konsultacijos

Susitariančiųjų Šalių atstovai, jeigu yra būtina, surengia konsultacijas dėl bet kokio klausimo, darančio įtaką šios Sutarties įgyvendinimui. Šios konsultacijos rengiamos vienai iš Susitariančiųjų Šalių pasiūlius diplomatiniais kanalais sutartoje vietoje ir sutartu laiku.

13 straipsnis Sutarties įsigaliojimas ir trukmė

1. Ši Sutartis įsigalioja praėjus trisdešimčiai (30) dienų nuo tada, kai Susitariančiosios Šalys raštu praneša viena kitai apie tai, kad yra įvykdyti atitinkami jų vidaus teisės reikalavimai.

2. Ši Sutartis galioja dešimties (10) metų laikotarpį. Jeigu likus mažiausiai dvylikai (12) mėnesių iki jos galiojimo termino pabaigos bet kuri Susitariančioji Šalis raštu nepranešė apie nutraukimą, tai ši Sutartis savaime pratęsiama dešimties (10) metų laikotarpiams, kiekvienai Susitariančiajai Šaliai pasiliekančią teisę nutraukti Sutartį apie tai pranešus mažiausiai dvylikai (12) mėnesių iki eilinio galiojimo laikotarpio pabaigos.

3. Investicijoms, atliktoms iki šios Sutarties nutraukimo datos, šios Sutarties 1–12 straipsnių nuostatos lieka galioti tolesniam dešimties (10) metų laikotarpiui nuo šios Sutarties nutraukimo datos.

Sudaryta Lisabonoje 1998 m. gegužės 27 d. dviem egzemplioriais, kiekvienas jų lietuvių, portugalų ir anglų kalbomis, visi tekstai vienodai autentiški. Iškilus nesutarimams dėl Sutarties aiškinimo, remiamasi tekstu anglų kalba.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS VARDU

PROTOKOLAS

prie Lietuvos Respublikos ir Portugalijos Respublikos sutarties dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos, liečiantis atskirą šios Sutarties nuostatų aiškinimą, kuris yra sudedamoji minėtos Sutarties dalis:

1. Dėl šios Sutarties 2 straipsnio:

Šios Sutarties 2 straipsnio nuostatos turėtų būti taip pat taikomos, kai vienos Susitariančiosios Šalies investitoriai yra investavę kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje ir nori išplėsti savo veiklą arba užsiimti veikla kitose srityse.

Tokios investicijos laikomos naujomis ir, tokiu būdu, atliekamos remiantis investicijų investavimo taisyklėmis pagal šios Sutarties 2 straipsnį.

2. Dėl šios Sutarties 3 straipsnio:

Susitariančiosios Šalys nelaiko, kad šios Sutarties 3 straipsnio nuostatos prieštarauja bet kurios Susitariančiosios Šalies teisei taikyti jų įstatymų dėl mokesčių nuostatas, kurios skiria mokesčių mokėtojus pagal jų gyvenamąją vietą arba pagal investicijos atlikimo vietą.

Sudaryta Lisabonoje 1998 m. gegužės 27 d. dviem egzemplioriais, kiekvienas jų lietuvių, portugalų ir anglų kalbomis, visi tekstai vienodai autentiški. Iškilus nesutarimams dėl Sutarties aiškinimo, remiamasi tekstu anglų kalba.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS VARDU
